

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ

УДК 811.161.2+398

СЕМАНТИКА ХРОМАТИЧНИХ КОЛЬОРОНАЗВ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ ЗАМОВЛЯНЬ

Світлана Шуляк,
доктор філологічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У статті досліджено функціонування хроматичних кольороназв у текстах українських замовлянь. Проаналізовано семантику кольороназв, описано пряму номінацію та асоціативне значення золотого, рум'яного, рябого, рудого, русого, карого, сивого, пологового, вороного, зозулястого, попелястого кольорів у замовляльних текстах. Визначено прикметник як найпоширенішу морфологічну категорію кольороназв. Встановлено, що досліджувані кольоропозначення у замовляльних текстах зазвичай наповнені позитивною емоційно-оцінною семантикою. Зазначено, що колірні епітети здатні виконувати емоційно-експресивну функцію, сприяючи прагматичності замовлянь.

Ключові слова: *сакральний текст, кольороназви, українські замовляння, семантика, лексика, епітети, контекст, прагматика.*

Shuliak Svitlana. Semantics of chromatic color names in the texts of Ukrainian spells. *Studying the linguistic picture of the world in the vocabulary of Ukrainian spells and classifying the names of the concepts of texts containing spells, such as: zoonogons, florumens, nominations of elemental parts, and mimicry, there was a need to interpret linguistically the functioning of color names in the texts of Ukrainian folk spells.*

The purpose of this article is to study chromatic (golden, ruddy, pink, red, lilac, hazel, gray, brown, black, pockmarked, ash) colors in the texts of Ukrainian spells. In order to achieve this purpose, it is necessary to realize the following tasks: to investigate the functioning of chromatic color names in the texts of Ukrainian spells; to analyze the semantics of color names; to describe the direct nomination and associative value of golden, ruddy, pink, red, lilac, hazel, brown, gray, black, pockmarked, ashy colors in the spell texts; to determine the most common morphological category of color names; to reveal the emotional and estimated semantics of the studied lexemes.

In the texts of Ukrainian spells, the adjective is the largest morphological category of color meaning compared to nouns, verbs, and adverbs. The names of the studied colors in the texts with spells are usually filled with positive emotional and evaluative semantics, but sometimes they are able to acquire other semantic shades of contradictory significance, such as gold - a color typical of depicting the Christian vocabulary: the golden cross; Mother of God goes on a golden bridge, in a golden cape, with a golden stick in hands, and golden keys to unlock the doors. At the same time, gold is the color of the disease, which is called a spool: golden. As regular epithets we can observe blush, black, and brown: blush face, black horse, brown eyes. Blood in spells has a ruby color. Note that in the texts with spells blood is usually called Judas-colored. The color epithets in the texts of the Ukrainian folk spells are capable of performing the emotional and expressive function, causing the corresponding emotions and creating the most favorable atmosphere for the achievement of the pragmatic effect. Prospects for further research are the study of vocabulary on the designation of the sacral center in the texts of the Ukrainian folk spells.

Key words: *sacral text, color names, Ukrainian spells, semantics, vocabulary, epithets, context, pragmatics.*

Вступ. Занурюючись своїм корінням у міфологічний світ давнього народного світосприймання, мова зберегла для нас багато воістину неперевершених зразків етносимволіки слова й виразу (Жайворонок, 2006: 3). Серед них замовляння – високою мірою сугестивні (впливові) тексти, безпосередньо спрямовані на досягнення чіткого прагматичного ефекту у сфері людського організму, соціального життя або природи. Це організована особливим чином

(лексично, граматично, композиційно, ритміко-інтонаційно) словесна формула, що є зразком ефективної цілеспрямованої мовленнєвої дії та породжує позитивний прагматичний ефект висловлення шляхом реалізації семантики побажання.

Ці сакральні тексти – частина традиційно-архаїчної культури з притаманним їй дораціональним, наївно-прагматичним мисленням, довірою до світу, універсалізмом,

синкретичністю, антиномічністю (Галамага, 2017: 6), що потребують детального дослідження в парадигматичному та синтагматичному вимірах.

Тексти українських народних замовлянь вивчалися в різних аспектах: замовляння як вербальну магію дослідив О. Павлов (Павлов, 1999), методику дослідження символіки замовлянь розробила М. Новикова (Новикова, 1993), структуру тексту та особливості функціонування українського магійного фольклору визначив І. Гунчик (Гунчик, 2011).

Вивчаючи мовну картину світу в лексиці українських замовлянь та класифікуючи номени концептів замовляльних текстів (зономени, флоромени, номінації речовин-першоелементів, соматомени, міфочисла), виникла потреба лінгвістично інтерпретувати функціонування кольорономів у текстах українських народних замовлянь.

Дослідженню кольороназв присвячені праці В. Горобець (Горобець, 1977), Л. Гливінської (Гливінська, 2004), Г. Губаревої (Губарева, 2002), В. Жайворонка (Жайворонок, 2006), А. Іншакова (Іншаков, 2013), Л. Миронової (Миронова, 1984), Н. Слухай (Слухай, 2011), Л. Шулінової (Шулінова, 1999; Матеріали, 2001) та інших мовознавців.

Г. Губарева зазначає, що в сучасній українській мові кольоронайменування утворюють кількісно багате та якісно різноманітне лексико-семантичне поле; кольороназви, що входять до його складу, відзначаються неоднаковим семантичним наповненням (колір може виражатися експліцитно чи імпліцитно) (Губарева, 2002: 5).

Л. Гливінська зауважує, що у сполученні з назвами абстрактних понять кольоративи нейтралізують своє спектральне значення, їх уживання підпорядковується емоційно-виражальній меті (Гливінська, 2004: 7).

Л. Шулінова звертає увагу на те, що асоціативні номінації сприяють виявленню й реалізації амбівалентності колірних ознак, символів, тобто здатності одного кольору викликати позитивні і негативні асоціації, естетичні оцінки, емоційний вплив (Шулінова, 1999: 7).

Досліджуючи світ сакрального слова Тараса Шевченка, Н. Слухай зауважує, що вербалізатори колірної ознаки, зокрема прототипної, нечасто демонструють суто сенсорне значення, і висловлює припущення, що значення прототипної ознаки реалізується як сенсорне ще й більшою мірою у порівнянні з непрототипною (Слухай, 2011: 128).

Вивчаючи символіку кольорів, В. Войтович зазначає, що центр світу в давнину уявляли жовтим або золотим: це символ вічного вогню, в який все повертається і з якого все походить; з

координатами Світового дерева пов'язані не лише основні небесні символи, а й кольори; кольори та їх поєднання відігравали значну роль у ворожіннях і замовляннях (Войтович, 2005: 472).

Попередні дослідження стосувалися вивчення ахроматичних (білого, чорного, сірого) та хроматичних основних спектральних кольорів (червоного, синього, зеленого, жовтого).

Метою цієї статті є дослідження хроматичних (золотого, рум'яного, рябого, рудого, русого, карого, сивого, пологового, вороного, зозулястого, попелястого) кольорів у текстах українських замовлянь. Для досягнення поставленої мети необхідно реалізувати такі завдання: проаналізувати семантику кольороназв у текстах українських замовлянь; описати пряму номінацію та асоціативне значення золотого, рум'яного, рябого, рудого, русого, карого, сивого, пологового, вороного, зозулястого, попелястого кольорів у замовляльних текстах; визначити прикметник як найпоширенішу морфологічну категорію кольороназв; виявити емоційно-оцінну семантику досліджуваних лексем.

Методи і методики дослідження. Для реалізації мети й завдань дослідження розроблено комплекс методів і прийомів, що включає загальнонаукові (аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, класифікацію, систематизацію) та спеціальні лінгвістичні (описовий – для уточнення основних дефініцій дослідження; концептуального аналізу – для моделювання картини світу замовлянь; формульний і текстологічний – для інтерпретації специфіки функціонування лексичних одиниць у текстах замовлянь; лінгвостилістичний – для визначення текстової ролі мовних засобів замовлянь).

Результати й дискусії. Приклади подаємо так, як вони зафіксовані у досліджуваних текстах українських народних замовлянь.

Семантика **золотого** кольору в текстах замовлянь відповідає значенню «досконалий метал, що не піддається псуванню»: *Бо я буду злим тварам золотим мечем голови рубати, золотим ключем роти замикати, й зуби й губи, й очі одвертати, щоб на мою коровицю, Господню благословицю, ніщо очей не витріщало, рота не роззявляло, зубів не вишкіряло, молока в неї од нині й довіку не відбирало* (Ви, 1991: 267), який є засобом охорони від того, хто захоче у корови відібрати молоко; адже **золото** – 1) благородний метал жовтого кольору, гнучкий, тягучий і ковкий; здавна виступає ознакою багатства і контрастом до злиднів, бідності; як досконалий метал, що не піддається псуванню, золото зробилося символом найдорожчого, найдосконалішого і в цьому розумінні широко вживається в колядках, у величальних піснях; 2) коштовні

золоті речі; старовинний дорогий золототканий одяг і т. ін. (Жайворонок, 2006: 522–523).

Золотий колір характерний для змалювання християнської лексики, як-от для опису шляху, одягу, предметів, які належать християнським святим: *Йшла Мати Божя золотим мостом з Ісусом Христом / в золотому очінку, в срібних ризах, / золотою паличкою підпиралася, / золотими ключами враз відмикати, враз вимовляти* (Ви, 1991: 103); *Йшла Божя Мати киян-море / золотою голкою* (Ви, 1991: 92); *Йшла святая Пречистая золотим мостом* (Ви, 1991: 97); *Йшла Божя Мати з золотим хрестом, золотим мостом* (Ви, 1991: 105); *Ходит золота мамка із золотов паличков* (Ви, 1991: 149); *Їхав Юрій на білім коні золотим мостом, підпірався золотим хостом, а за ним бігло три пси...* (Ви, 1991: 133); *Їхав Самсон / на сивому коні, / на золотому сідлі, / золотою палочкою попирався. / З'їхав на золотий міст* (Ви, 1991: 51).

Семантика **золотого** як «царського» притаманна замовлянням від укусу змії, саме в них виражається велич гадини-цариці, наприклад: *У золотім полі – золота груша, а на золотій груші – золоте гніздо, а в золотім гнізді – гадина-цариця* (Ви, 1991: 283); *На полі, полі, на степі, степі, стоїть грушка, під тією грушкою стоїть золотая короватъ, і на той короваті лежить змія* (Ви, 1991: 291).

Ставлення до небесних світил як до об'єктів поклоніння, яскраво характеризує наділення їх величним золотим кольором. Так, у **місяця ріг золотий**: *Місяцю, місяцю молодий, / у тебе ріг золотий, / тобі на підповня, / мені на здоров'я* (Ви, 1991: 118); *золоті роги: Молодий місяцю, золоті в тебе роги* (Ви, 1991: 126); *Молодик – мов бик, / У морі купався, / Та й нам показався. / Йому золоті роги, / А нам воли та корови* (Ви, 1991: 237); *золоті ніжки: Місяцю, місяченьку, срібні рожки, золоті ніжки* (Ви, 1991: 126); *Місяць ти, місяць, сребрані рожки, золоті твої ножки* (Ви, 1991: 124); *Місяцю, місяцю, золоті рожки й ножки!* (Ви, 1991: 125); *хрест золотий: Місяцю молодий, на тобі хрест золотий* (Ви, 1991: 121); *Молодик молодий, на тобі хрест золотий* (Ви, 1991: 125); *Місяцю молодий, в тебе хрест золотий* (Ви, 1991: 132); *Місяцю ясний, / Місяцю прекрасний, / Місяцю молодий, / На тобі хрест золотий* (Ви, 1991: 231).

Позитивною експресією наповнені тексти замовлянь, де функціонує прикметник **золотий**, наприклад: *Мишко, мишко, сидиш на горищі, / забери в мене зуб костяний і гнилий, / а дай мені дужий і молодий. / Як не даси дужого й молодого, / то дай мені золотого!* (Ви, 1991: 214), або ж іменник **золото**, як-от: *Не йду я, не йду ні на козі, ні на коні, а на сірій вівці. Зорями*

підпережуся, раба Божого (ім'я) до раби Божої (ім'я) золотом покажуся (Ви, 1991: 223).

Іноді натрапляємо на складний прикметник-кольороназву **золотопуний**: *І ти, препростий Марко, і ти, золотопуний Пилипо, той, що в погребі замурувався* (Ви, 1991: 328).

Характерного «золотого» позначення набула хвороба **золотник**, як-от: *Золотний-золотниче! Чого ти забувся, з свого міста звалився? Чи ти з подумків, чи ти з уроків, чи ти панський, чи ти циганський, чи ти попівський, чи ти жидівський? Я тебе благаю: лягай, ти, на своїм місці, на золотім криселечку, де тебе сам Господь посадив з апостолами* (Ви, 1991: 109); *Золотниченьку, божий чоловіченьку, / Стань на своє місце, на золоте криселечко, / Я прошу тебе, я молю тебе, / Я тебе виговорю, / Я тебе на словах наставляю!* (Вербальна, 1998: 65).

Золоте криселечко – місце, куди запрошується хвороба, мабуть, для її «задобрення», адже у замовляльних текстах хвороби олюднювалися, про що свідчать чисельні звертання та назви їх на ім'я, наприклад: *Вразе, вразочку, премудрий паночку, стань на своєму містечку, золотім криселечку, на пухових подушках* (Ви, 1991: 107); *Вразе-Власе, вразе-Опанасе! Я тебе замовляю, правою рукою загортаю (при цьому робляться відповідні рухи), сядь собі на місці, на золотім кріслі* (Ви, 1991: 104).

У замовлянні хворобу шляхом перевезення відправляють у певне місце, де **золоті погари наливають**, отже, віддають їй певну «шану»: *Гістику, гістику, золотий кістику, я тебе благаю, в яким ти місточку, ци ти в волосою, ци під кожою, ци ти в голові...* (Ви, 1991: 148); *... Я тобі дам віз без коліс, і ще ти найму перевізника, аби ти за води перевіз. Йди за чорне море, там чорна колесице, там тебе ожидають і там тобі золоті погари наливають* (Ви, 1991: 149)

Зазвичай у текстах українських народних замовлянь кольороназви виступають епітетами до соматономенів; наприклад, **рум'яний** у замовлянні від пристріту: *Щоб ти не був ні в руках, ні в ногах, ні в очах, ні в плечах, ні в грудях, ні в животі... ні в рум'яному лиці, ні в веселому серці, у хрещеного, молитвеного, рожденного раба Божого* (Ви, 1991: 40). **Рум'янець**, за В. В. Жайворонком, – природний рожевий або червоний колір щік, обличчя; головний атрибут дівочої краси; також символ молодості, здоров'я (Жайворонок, 2006: 512). І в замовляльних текстах соматономен **лице** має означення **рум'яне**, наприклад: *рум'яне лице* (Ви, 1991: 41); *Виговорю із ніг, з плечей, з костей, з рум'яного лица, із щирого серця, мої слова – господня поміч* (Ви, 1991: 53); *Я ж тебе виговорю / Із буйної голови, із рум'яного лица* (Ви, 1991: 53).

Рябий – власне, не колір, а тип забарвлення, у замовляннях є знаком обраності, сакральності: *Ряба курка так само священна, як і білий півень* (Войтович, 2005: 473); *Кури чорні, кури білі, кури сірі, кури рябі, кури жовті, кури глинясті (яка є масть курей такі й казати). Візьміть хрещеного, народженого, молитвеного младенця крикси* (Ви, 1991: 207). Ця кольороназва в українських замовляннях зустрічається переважно на позначення тваринного світу: *Ви, зорі-зоряниці, ви Божі помічниці, одна Захара, друга Варвара, третя Марина, з роси, з води потягніть. Моїй рябій корові молоко приверніть* (Ви, 1991: 254); *Благословенній рябій корові* (Ви, 1991: 254). *Рябий* – це також колір змії: *Як укусила ряба рябуха – викоти, Господи, зуба хмелевим зерном* (Ви, 1991: 286).

Рудий – червоно-жовтий (про барву, колір) (Жайворонок, 2006: 510). Цей колір продуктивний у замовляннях крові: *Бог кобилу мечем січе, кров не тече – так і ти, руда, не йди* (Ви, 1991: 94); *Їхали три брати: Петро, Павло і святий Гурій. Ще їде і сам Господь на сивій кобилі. Бог кобилу поганяє, а кров не тече. Та й ти, руда, не йди, запікайся, кров, заговорюйся* (Ви, 1991: 95); *Бог кобилу мечем січе, кров не тече – так і ти, руда, не йди* (Ви, 1991: 94); *Бог кобилу поганяє, а кров не тече. Та й ти, руда, не йди, запікайся, кров, заговорюйся* (Ви, 1991: 95).

У замовляннях **русий** – це колір насамперед волосся, наприклад: *Бо тут тобі не стояти, часу не теряти, кості не ламати, крові не розливати, руса волоса не в'ялити, світлих очей не сліпити* (Ви, 1991: 40).

Кольороназву **карий** використовують для позначення кольору очей: *Кров з буйної голови, з рум'яного лиця, з ретивого серця, з живота, з костей, з мозгов, з чорних кіс, з карих очей!* (Ви, 1991: 85); *Ти із сірих очей, ти із чорних очей, ти із карих очей* (Ви, 1991: 248); забарвлення коня: *Їхав чоловік старий, під ним кінь карий* (Ви, 1991: 88); *Їхав стар дід на карім коні* (Ви, 1991: 90).

Сивий – це колір тваринного світу, зокрема забарвлення шерсті коня, кобили, наприклад: *Їхав Ісус Христос на сивому коні, посіяв він рожу, поставив сторожу* (Ви, 1991: 84); *Їхало три брати: Петро, Павло і святий Гурій, ще їде сам Господь на сивій кобилі* (Ви, 1991: 94). Можна припустити, що сивий колір коня є характерною ознакою його старості.

Колір одного з трьох псів у замовлянні більма – **половий**, як-от: *За морем, за океаном бігло три пси: / один сірий, другий білий, третій половий. / Сірий шкрябне, білий сплече, половий більмо зжене* (Ви, 1991: 141).

А. Мойсієнко зауважує, що спрямованість прикметникової ознаки на певний предмет

позначається на тому, що ми, спинивши свій погляд на означальному сегменті якогось виразу, інтуїтивно вже добираємо співвідносне іменникове слово або ряд слів, які, на нашу думку, можливі на основі апперцепційного механізму першого (Мойсієнко, 2013: 18). Так, при слові **вороний** наш досвід підказує номінацію *кінь*, адже *вороний* – це колір масті коней та постійний епітет до цього іменника, як-от: *Помощ моя от Господа, сотворшого небо і землю. Їхав св. Юрій на вороних конях* (Ви, 1991: 137); *Їхав попчок через залізний мосточок на вороному конику* (Ви, 1991: 181); *Їхала темна ніч на вороних конях* (Ви, 1991: 195).

Зозулястий і **попелястий** кольори функціонують у замовляннях від дитячої плаксивиці та безсоння на позначення кольору курей як обов'язкового персонажу текстів: – *Добрий вечір вам, кури зозулясти, кури попилясти, кури черні, кури білі* (Ви, 1991: 203); *Кури, кури сірі, кури білі, кури зозулясті, кури попелясті. Пошли, Боже, сон з усіх чотирьох сторін, а ви, кури, звисока нашіть сон здалека* (Ви, 1991: 208).

Висновки. Отже, замовляння – сугестивний текст, спрямований на досягнення безпосереднього прагматичного ефекту. Досягненню цього ефекту сприяють (поряд із іншими компонентами) хроматичні кольороназви. У текстах українських замовлянь прикметник є найбільшою морфологічною категорією кольоропозначень порівняно з іменниками, дієсловами та прислівниками. Назви досліджуваних кольорів у замовляльних текстах зазвичай наповнені позитивною емоційно-оцінною семантикою, але іноді здатні набувати інших смислових відтінків (*золотий* супроводжує християнську лексику і стосується хвороби *золотник*). У замовляннях *золотий* найчастіше є кольором предметів (*золотий меч / ключ / міст / паличка / сідло, крісло*); на позначення істот використовують прикметники: *зозулястий (кури зозулясті), попелястий (кури попелясті), сивий (сивий кінь), половий (половий пес), рябий (ряба корова)*. Постійними епітети є такі кольороназви: *рум'яний, вороний, карий (рум'яне лице, вороний кінь, карі очі)*. Кров у замовляльних текстах, крім *червоного*, має *рудий* колір. Колірні епітети у текстах українських народних замовлянь здатні виконувати емоційно-експресивну функцію, викликаючи відповідні емоції та створюючи найсприятливішу атмосферу для досягнення прагматичного ефекту. Перспективи подальших досліджень полягають у з'ясуванні кольоро-наменувань на позначення сакрального центру в текстах українських народних замовлянь.

Література

Вербальна магія українців / Павлов О., Полковенко Т., Фісун В. Київ: Бібліотека українця, 1998. 98 с. **Ви**, зорі-зориці... Українська народна магична поезія: замовляння / упоряд. М. Г. Василенка, Т. М. Шевчук. Київ: Молодь, 1991. 336 с. **Войтович В. М.** Українська міфологія. Київ: Либідь, 2005. 664 с. **Галамага О. В.** Сакральний латинськомовний текст доби античності: генологічні, вербально-сугестивні та прагмакомунікативні виміри: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.14 «Класичні мови. Окремі індоєвропейські мови» / Інститут філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Київ, 2017. 20 с. **Гливінська Л. К.** Лексична ідіосистема в поезіях М. Вінграновського: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2004. 18 с. **Горобець В. Й.** З історії назв кольорів в українській мові. *Культура слова*. 1977. Вип. 12. С. 56–65. **Губарева Г. А.** Семантика та стилістичні функції кольоративів у поетичній мові Ліни Костенко: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2002. 18 с. **Гунчик І.** Український магично-сакральний фольклор: структура тексту та особливості функціонування: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 232 с. **Жайворонок В. В.** Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ: Довіра, 2006. 703 с. **Іншаков А. Є.** Теоретичні засади дослідження колірної лексики в мовознавстві. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. Кривий Ріг, 2013. Вип. 9. С. 288–295. **Матеріали** та методичні рекомендації до спецкурсів з ідіостилістики / упорядн. Л. В. Шулінова. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2001. 45 с. **Миронова Л. Н.** Цветоведение. Минск: Вышэйшая школа, 1984. 286 с. **Мойсієнко А. К.** Слово в системі Шевченкового тексту: поетика декодування: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2013. 255 с. **Новикова М.** Прасвіт українських замовлянь. *Українські замовляння* / упоряд. М. Москаленко. Київ: Дніпро, 1993. С. 7–29. **Павлов О. Д.** Замовляння як вербальна магія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.07 «Фольклористика» / Національний педагогічний університет ім. Т. Шевченка. Київ, 1999. 28 с. **Слухай Н. В.** Світ сакрального слова Тараса Шевченка: монографія. Київ: Агрармедіагруп, 2011. 227 с. **Шулінова Л. В.** Словесна поетика Лесі Українки

(поетизація семантики кольору): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 1999. 20 с.

References:

Vasylenko, M. H., Shevchuk, T. M. (1991). *Vy, zori-zorytsi... Ukrainiska narodna mahichna poeziiia: zamovliannia [You, stars...Ukrainian folk magic poetry: spells]*. Kyiv: Molod [in Ukrainian]. **Voitovych, V. M.** (2005) *Ukrainska mifolohiia [Ukrainian mythology]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian]. **Halamaha, O. V.** (2017). *Sakralnyi latynskomovnyi tekst doby antychnosti: henolohichni, verbalno-suhestyvni ta prahmakomunikatyvni vymiry [Sacral Latin text of the Antic period: genological, verbal, suggestive, pragmacomunicative survey]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian]. **Hlyvinska, L. K.** (2004). *Leksychna idiosystema v poeziiakh M. Vinhranovskoho [Lexical ideosystem in M. Vinhranovsky's poetry]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian]. **Horobets, V. Y.** (1977). *Z istorii nazv koloriv v ukrainskii movi [History of color names in Ukrainian]*. *Kultura slova – Culture of the word* (Issue 12), (pp. 56–65) [in Ukrainian]. **Hubareva, H. A.** (2002). *Semantyka ta stylistychni funktsii koloratyviv u poetychnii movi Liny Kostenko [Semantics and stylistic functions of color words in Lina Kostenko's poetic language]* *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian]. **Hunchyk, I.** (2011). *Ukrainskyi mahichno-sakralnyi folklor : struktura tekstu ta osoblyvosti funktsionuvannia [Ukrainian magic and sacral folklore: structure of the text and peculiarities of functioning]*. Lviv: Ivana Franka LNU [in Ukrainian]. **Zhaivoronok, V. V.** (2006). *Znaky ukrainskoi etnokultury: slovnyk-dovidnyk [Signs of Ukrainian ethno-culture: manual]*. Kyiv: Dovira [in Ukrainian]. **Inshakov, A. Ye.** (2013). *Teoretychni zasady doslidzhennia kolirnoi leksyky v movoznavstvi [Theoretical approach to the research of color vocabulary in the language]*. *Filolohichni studii – Philological studio* (Issue 9), (pp. 288–295) [in Ukrainian]. **Myronova, L. N.** (1984). *Tsvetovedenye [Color teaching]*. Mynsk: Vyshhejs'haja shkola [in Belorussian]. **Moisiienko, A. K.** (2013). *Slovo v systemi Shevchenkovoho tekstu: poetyka dekoduvannia [The word in the system of Shevchenko's text: poetry of decoding]*. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian]. **Novykova, M.** (1993). *Prasvit ukrainskykh zamovlian [The old period of Ukrainian spells]*. *Ukrainski zamovliannia – Ukrainian spells* (pp. 7–29). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian]. **Pavlov, O. D.** (1999). *Zamovliannia yak verbalna mahiia [Spells as a verbal magic]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

- Pavlov, O., Polkovenko, T. & Fisun, V.** (1998). *Verbalna mahiia ukrainsiv [Verbal Magic of Ukrainians]*. Kyiv: Biblioteka ukrainsia [in Ukrainian].
- Shulinova, L. V.** (1999). Slovesna poetyka Lesi Ukrainky (poetyzatsiia semantyky koloru) [Lesia Ukrainka's word poetry]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Shulinova, L. V.** (2001). *Materialy ta metodychni rekomendatsii do spetskursiv z idiostylistyky [Materials and methodic recommendations for the courses on ideostylistics]*. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian].
- Slukhai, N. V.** (2011). *Svit sakralnoho slova Tarasa Shevchenka [The world of Taras Shevchenko's sacral word]*. Kyiv: Ahrarmediahrup [in Ukrainian].